

Ureja: glavni in odgovorni urednik Katarina Smodej in odbor za informiranje, ki ga sestavljajo: Ivan Mauser — predsednik, Franc Koporec — podpredsednik in člani: Marinka Farčnik, Slavka Rojina, Francka Hribar, Zlata Marjančič in Dušan Stiglic. Tisk: ČP »Gorenjski tisk« v Kranju

tekstilec

IZ VSEBINE:

- Kako smo izpolnili plan v juliju?
- Pomurje potrebuje našo pomoč
- Nesreče v I. polletju
- Splošni problemi alkoholizma na Slovenskem
- Člani kolektiva o Novigradu
- Družbeni plan občine Kranj
- Potrebe po stanovanjih do leta 1975
- Kdaj se bomo upokojili
- 8. nagradna križanka

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Kako smo izpolnili plan v juliju

Predilnici sta v mesecu juliju dosegli sledeče rezultate:

MESEČNA IZVRŠITEV:

Mesečno skupaj	ef. kg 109,2 %	bb. kg 105,6 %
Predilnica I	98,	101,7
Predilnica II	139,9	111,9

KUMULATIVNA IZVRŠITEV:

Mesečno skupaj	ef. kg 116,2 %	bb. kg 110,6 %
Predilnica I	108,	108,8
Predilnica II	138,9	113,5

Predilnica I je proizvajala povprečni tex 24,55 (Nm 40,9) pri tem pa ima po letnem planu predviden tex 25,30 (Nm 39,5) kar je od dejansko predenega za 0,75 višji; tex oziroma za 1,4 nižja Nm. Mesečni plan kot tudi kumulativna izvršitev sta presežena vsled proizvodnje v dela prostih dneh. Zastoji so bili naslednji: premenjava surovin 2.496 vret. ur, čiščenje strojev 59.677 vret. ur, kvar el. mot. in izpad el. energije 59.714 vret. ur, popravila 4.680 vret. ur in dopust 4.598.760 vret. ur.

Predilnica II je proizvajala povprečni tex 20,36 (Nm 49,3) pri tem pa ima po letnem planu predviden tex 17,03 (Nm 58,6) kar je od dejansko predenega za 3,33 nižji tex oziroma za 9,3 višja Nm. Mesečni plan kot tudi kumulativna izvršitev sta presežena vsled proizvodnje v dela prostih dneh. Zastoji so bili naslednji: premenjava surovin 21.038 vret. ur, čiščenje 43.872 vret. ur in popravila 5.022 vret. ur. Obe predilnici sta bili pravočasno oskrbovani s surovinami.

Tkalnici sta v mesecu juliju dosegli sledeče rezultate:

MESEČNA IZVRŠITEV

	tm	vatki	kvaliteta
Tkalnica I	111,7 %	107,1 %	90, %
Tkalnica II	100,5	102,7	88,3
Mesečno skupaj:	107,9	105,5	89,5

KUMULATIVNA IZVRŠITEV:

Mesečno skupaj	111,8 %	110,9 %	89,6 %
Tkalnica I	118,3	116,6	90,6
Tkalnica II	100,5	102,4	87,2

Tkalnica I

Mesečni osnovni plan je bil dosežen po metraži 111,7% in po votkih 107,1%, kumulativno za leto pa znaša po metraži 118,3% in po votkih 116,6%.

Operativni plan je bil izvršen po metraži 115,1%, kumulativno 109,5%. Rezultati proizvodnje so kar zadovoljivi posebno še ker se v tem mesecu še korišča kolektivni dopust po izmenah.

Kvaliteta izdelkov znaša 90,—% I. kvalitete, izkoriščanje statev pa je 93,1% na 7,5 ur.

Preskrba z materialom je bila v redu, kvaliteta preje je v normativih, problem nastaja v direktnem predenju in niansiranosti preje. Nujno je urediti kanalizacijo v tkalnici, da ne bo ogrožena varnost delavcev.

Asortiment artiklov je zaenkrat ustaljen in ni bilo praktično nobenih sprememb. Obratovalni režim je še isti kot v juniju.

Tkalnica II

Plan tkalnice za mesec julij je bil dosežen sledeče: osnovni plan po metraži 100,5% po votkih 102,7%, kumulativno po metraži 100,5% in po votkih 102,4%. Operativni plan po metraži 101,4%, po votkih 103,5%, kumulativno po metraži 101,3% in po votkih 102,6%.

Kvaliteta blaga znaša 88,3% in se je v tem mesecu izboljšala, izkoriščanje statev je 86,3%, kar pa je nezadostno in bi bilo treba napeti vse sile za izboljšanje istega. Asortiment se bistveno ni spremenil, manjše zamenjave so pa v srajčevini normalne.

Težave v proizvodnji nastajajo zaradi nekvalitetne preje posebno v sintetiki 70/1 Nm in bombažnočesani 85/1 Nm; ostala preja je v mejah normativov.

Preskrba z materialom je v redu razen z dobavo Kovo avtom. cevkami kljub pravočasni naročilnici nabavnemu oddelku.

Plemenitilnici sta v mesecu juliju dosegli sledeče rezultate:

1. OBSEG PROIZVODNJE

MESEČNA IZVRŠITEV	tm	m ²
Plemenitilnica I	111,3 %	112,8 %
Plemenitilnica II	102,3	104,4
KUMULATIVNA IZVRŠITEV	196,4	187,9
Plemenitilnica I	112,8	112,4
Plemenitilnica II	105,1	105,-
	150,3	146,7

2. KVALITETA

Plemenitilnica I (plan plem. napak 10 %):	Neregularnih tkanin s plem. napako:	8,23 %
Skupaj neregularnih tkanin:		8,98 %
Plemenitilnica II (plan plem. napak 1 %):	Neregularnih tkanin s plem. napako:	0,76 %
Skupaj neregularnih tkanin:		15,25 %

3. USLUGE

Plemenitilnica I:	za plemenitilnico II zunanje usluge	176.257,-
Plemenitilnica II:	za plemenitilnico I zunanje usluge	92.801,8
		118.610,-
		139.117,-

4. PROBLEMATIKA

Plemenitilnica I
Mesečni osnovni plan je delovna enota presežila, vendar nekoliko manj, kot v preteklih mesecih. Vzrok za to je predvsem v dejstvu, da so bili izostanki zaradi dopustov že opazno večji kot v preteklih mesecih (junij 2,55 %, julij 8,92 % zaposlenih) kljub temu, da bo kolektivni dopust šele v avgustu. Nedovršena

proizvodnja se je močno znižala in sicer kar za 890.000 m, kar je razumljivo zaradi omejenega obratovanja tkalnic, ki vsled kolektivnega dopusta obratujeta s polovično proizvodnjo. Čeprav je zniževanje nedovršene proizvodnje iz staljšča angažiranja obratnih sredstev zelo ugodno, pa vendarle obstoja nevarnost, da bo pričelo tkanin primanjkovati. Zato bo treba oskrbeti za normalno obratova-

Žrtve naj nam bodo v opomin

Prav je, da tudi v našem časopisu Tekstilcu spregovorimo nekaj besed o teroristih oziroma o ustaško-fašistični tolpi, ki se je konec junija vtihotapila iz tujine v Bosno.

Naše odprte meje so dokaj vabljive za ljudi, katerim ni pogodu naša demokratska ureditev, kjer so prišle do uresničitve stoletne težnje delovnega človeka, to je svoboda in mirno sožitje med narodi. Tako je uspelo skupini ustaških teroristov, da se je preko Slovenije pretihotapila v Bosno, kjer je nameravala izvajati diverzantske akcije proti naši državi. Kljub temu, da se je njihova akcija končala tako kot se je pričakovalo — s popolnim polomom, pa ne moremo mimo vprašanja, ali bi lahko preprečili njihovo pu-stolovščino? Skupina ustaških teroristov se je neopaženo pripeljala preko Slovenije in Hrvaške v Bosno. Znano je, da so nekemu mariborskemu šoferju odvzeli to-

vornjak, v katerem je prevažal slatino in se z njim pripeljali prav do Bosne. Dvomim, da jih nihče ni videl, vendar pa sem prepričan, da smo velikokrat vse premalo budni in da vse premalo posvečamo pozornosti dogodkom, ki se odvijajo v naši bližini.

Ustaška skupina je bila v Bosni uničena v zelo kratkem času. Načrtovalci akcije proti naši državi so se zmotili in njihove sluge

so z življenjem plačale svoj napor. Mi pa ne smemo pozabiti, da je pri lovu na teroriste, ki so vdrlji v našo deželo, darovalo svojega mlada življenja trinajst junakov, ki so zapustili svoje drage, žene in otroke.

Naša domovinska dolžnost je, da storimo vse, da se v bodoče taka avantura ne bo več ponovila.

M. Krizmanič

Pomurje potrebuje našo pomoč

Zaradi katastrofalnih poplav, ki so prejšnji mesec prizadele severovzhodno Slovenijo, sta se na pobudo delavcev in delovnih kolektivov 8. avgusta sestali na izredni seji predsedstvi republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in upravnega odbora Gospodarske zbornice SRS z nalogo: ORGANIZIRATI AKCIJO ZA POMOČ PRIZADETEMU PODROČJU.

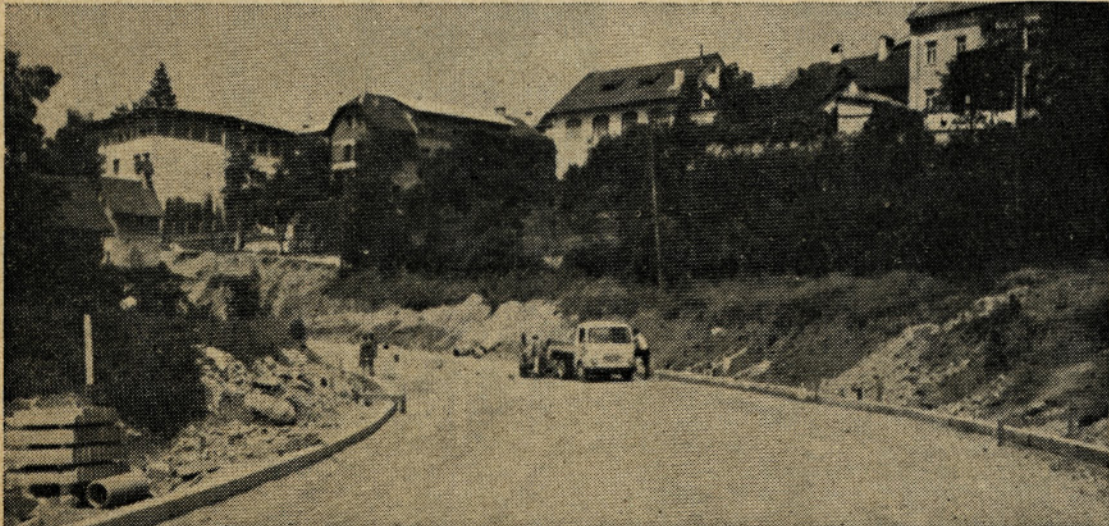
Kot vemo, so bila v štirih pomurskih občinah pod vodo mnoga središča in naselja, kjer je razdiralna vodna stihija poškodovala vrsto industrijskih objektov, hiš, ulic, cest in drugih komunalnih naprav, uničevala polja in nasade in zamočvirjala nad 40 tisoč hektarov kmetijskih površin. Po dosedanji ocenji direktne škode v vseh štirih občinah znaša le-ta že skoraj 167 milijonov dinarjev (od tega 2/3 samo v kmetijstvu). Seveda pa v tem kratkem času še ni bilo mogoče oceniti vse škode v posameznih naseljih, po hišah, gospodarskih objektih, še zlasti ne izredno velike škode na nekaj tisoč kilometrih krajevnih cest in drugih komunalnih objektih itd. Zagotovo bo vse skupaj presežilo

20 milijonov dinarjev in to kljub temu, da so se — kot je znano — ljudje močno upirali tej slepi vodni sili, da bi obvarovali pred njo, kar se največ obvarovati da. Škoda bi bila lahko namreč še občutno večja.

Na zgoraj omenjeni seji je prevladovalo mnenje, da bo naša pomoč učinkovita, če bo hitra. Zaradi tega je bil soglasno sprejet poziv vsem članom sindikata, naj bi vsakdo prispeval najmanj 2% od svojega čistega enomesečnega osebnega dohodka za neposredno pomoč delovnim organizacijam, ki so jim poplave ogrozile normalno proizvodnjo, za regrese v kmetijstvu in to predvsem z namenom, da se ohrani živina in seveda za obnovo najnujnejših komunalnih objektov in naprav.

Zavedati se moramo, da katastrofa ni prizadela samo Pomurja, temveč vso republiko, zato naj ne bo nikogar med nami, ki bi glasoval proti!

V nadaljevanju objavljamo celoten POZIV NA SOLIDARNOSTNO AKCIJO za pomoč poplavljenim območjem, ki sta ga sprejela Republiški svet ZSS in gospodarska zbornica SR Slovenije.

Dela na novi obvoznici so že v zaključni fazi

Poziv na solidarnostno akcijo

Vsak naj prispeva vsaj 2 % svojega enomesečnega zasluzka

Na pobudo mnogih delavcev iz več delovnih organizacij in občin začinjamo solidarnostno akcijo za pomoč severovzhodni Sloveniji predvsem Pomurju, kjer so bili ob zadnjih poplavih in neurju hudo prizadeti kraji in ljudje in je nastala velika škoda, ki je prebivalci teh območij ne morejo sami nadomestiti.

Takoj po veliki naravni nesreči ki je zadela ta del Slovenije, so bili na pristojnih mestih sprejeti najnujnejši ukrepi za preprečitev najhujših posledic oziroma za zaščito prebivalstva in ljudskega imetja. Izvršni svet je odobril večja sredstva za prvo socialno pomoč posameznikom. Ljubljanska banka je že odobrila posebne kredite, Socialistična zveza in Rdeči križ pa sta organizirala med občani zbiralno akcijo za takojšnjo pomoč prizadetim. Prav tako so stori-

li prve ukrepe še drugi odgovorni dejavniki v republiki, predvsem pa so se organizirano lotili samopomoči v prizadetih krajih. Vendar vsi ti ukrepi in vse te akcije še vedno niso dovolj obsežne in dovolj učinkovite, da bi odpravili vsaj tiste posledice, ki ogrožajo normalno življenje in delo teh krajev in njihov nadaljnji razvoj.

Zato povzemamo pobudo našega članstva, delovnih organizacij in občin, da se organizira široka vseslovenska solidarnostna akcija za pomoč prizadetim območjem v severovzhodni Sloveniji, predvsem Pomurju. **Zato pozivamo vse delavce v podjetjih in ustanovah, da dajo v ta namen najmanj 2 % svojega enomesečnega zasluzka**, delovne organizacije pa naj po svojih možnostih prispevajo sredstva iz sklada skupne porabe. Pri tem naj opozorimo na pobude nekate-

rih delovnih organizacij, da z delom na en prosti dan ali v drugi obliki ustvarijo dohodek, ki ga namenjajo za pomoč prizadetim v Pomurju.

Ze samo z 2 % prispevkom od mesečnega zasluzka bomo lahko zbrali nad dve milijardi starih dinarjev, če se bodo vsi solidarnostno odzvali pozivu na pomoč. To nam kaže, kako pomembno je da se odzovemo res vsi, kajti prav v tem, v tej splošni solidarnosti je naša moč in jamstvo, da smo zmožni obvladati tudi posledice takšne naravne nesreče, kakršna je zdaj zadela Pomurje in nekatere druge kraje.

Ob tem je še posebej pomembno, da bo pomoč hitra. Zato zagotovimo svoj prispevek že ob prvem izplačilu osebnih dohodkov, najpozneje pa v dveh mesecih.

Vemo, da z zbranimi sredstvi še ne bomo zagotovili obnove vsega in da ne bomo mogli nadomestiti vse škode, toda ta sredstva, ki jih bomo zbrali, naj bi bila tista temeljna vsota, ki jo bodo lahko samoupravni družbeni dejavniki v prizadetih krajih uporabili kot nujno potrebna sredstva za različne takojšnje posege in ukrepe, da preprečijo novo škodo, ki lahko nastane zaradi posledic poplav, in možnosti za delo in razvoj v teh krajih.

Upravni odbor bo razporejal sredstva kot nepovratna in po predloženih programih prizadetih delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in občin. Sredstva bo odobral predvsem za:

- neposredno pomoč delovnim organizacijam, ki so jih prizadele poplave in jim ogrozile normalno proizvodnjo ter za regrese v kmetijstvu in to predvsem z namenom, da se ohrani stalež živine;
- obnovo najnujnejših javnih komunalnih objektov in naprav.

Zato, da bodo sredstva, ki jih bomo zbrali, kar najbolje uporabljena in za namen, za kakršnega bodo dana, bo odgovoren poseben odbor, ki bo organiziral in spremljal vso akcijo. Sredstva se bodo zbirala v poseben sklad in na poseben račun in bo z njimi upravljal upravni odbor, sestavljen iz predstavnikov delovnih skupnosti ter pobudnikov akcije, kakor tudi iz predstavnikov območij, ki so bila najbolj prizadeta. Odbor bo sproti obveščal javnost o poteku akcije in o porabi zbranih sredstev. Svoje delo bo usklajeval z drugimi pristojnimi dejavniki v republiki.

Hkrati, ko začinjamo to solidarnostno akcijo, pozivamo vse odgovorne dejavnike v republiki, da po resnični oceni razmer, ki so nastale kot posledica elementarne nesreče, upoštevajo pri svoji politiki izjemne potrebe prizadetega območja. To zlasti pričakujemo od organov upravljanja vodnega sklada, cestnega sklada, sklada skupnih rezerv in interesnih skupnosti in organov družbenopolitičnih skupnosti, ki so pristojni za davčne olajšave. Pričakujemo, da bodo sprejeli kratkoročne ukrepe, ki so potrebni za ublažitev posledic zdajšnjih poplav in neurja, kot tudi dolgoročne, ki naj preprečijo nove podobne nesreče v prihodnje.

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in upravni odbor gospodarske zbornice Slovenije sta imenovala za člane upravnega odbora solidarnostnega sklada:

1. Marija Vild, »Mura« Murska Sobota, član predsedstva RS ZSS,
2. Mirko Ledinek, predsednik delavskega sveta TAM Maribor,
3. Rado Kantužar, predsednik rudniškega odbora sindikata Trbovlje,
4. Miran Blaha, predsednik delavskega sveta »Emona« Ljubljana,
5. Martin Andrejaš, predsednik OOS Cinkarna Celje,
6. dr. Janez Prinčič, predsednik OOS Klinične bolnice Ljubljana,
7. Mara Glonar, predsednik sveta osnovne šole »Katje Rupena« Novo mesto,

8. Branko Zdravec, predsednik medobčinskega sveta skupščin občin Pomurja,

9. Miro Župančič, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Pomurje,

10. ing. Edi Šterman, predsednik medobčinskega sveta ZSS za Pomurje,

11. Geza Bacič, predsednik občinske konference SZDL Murska Sobota,

12. Jože Kolarič, predsednik skupščine občine Lendava,

13. Slavko Ožbolt, predsednik občinskega sveta ZS Maribor,

14. Juliz Planinc, član predsedstva RS ZSS,

15. Maks Klanšek, tajnik Rdečega križa Slovenije,

16. Stane Gorjanc, direktor Interevropa Koper,

17. Jože Knez, direktor Novoles Novo mesto,

18. Bernard Krivec, direktor Kovinotehna Celje,

19. Jože Hujs, direktor Iskra Kranj,

20. Bela Bamfi, predsednik občinske konference ZMS Murska Sobota.

Prispevke pošiljajte v poseben sklad solidarnosti na zbirni račun pri Službi družbenega knjigovodstva Ljubljana, številka: 501-789-52.

Upravni odbor gospodarske zbornice SRS Leopold Krese s. r.

Tone Kropušek
Ljubljana, 8. avgusta 1972
Predsedstvo republiškega sveta ZSS s. r.

Nesreče v I. polletju

Poročilo obsega statistične podatke o številu nesreč pri delu ter na poti in z dela, nadalje izgubo delovnega časa zaradi nesreč pri delu, ponesrečenih oseb na 100 zaposlenih, pogostnost in resnost na vse izvršene ure, izplačano nadomestilo osebnega dohodka, ter vire in vzroke nesreč.

Pri delu in na poti se je v I. polletju letošnjega leta ponesrečilo naslednje število delavcev:

— pri delu	36
— na poti	6
Skupaj:	42

Zaradi nesreč je bila izguba delovnega časa naslednja: nesreče pri delu so povzročile 396 izgubljenih delovnih dni, na poti z dela in na delu pa 364 izgubljenih delovnih dni, skupaj torej 760.

Indeks poškodovanih na 100 zaposlenih delavcev je naslednji:

— pri delu	1,43
— na poti	0,24
Skupaj	1,67

Indeks pogostnosti nesreč glede na vse izvršene ure znaša 17,38, indeks resnosti pa 314,5.

Nadomestilo OD zaradi nesreč

	Pri delu	Na poti	Skupaj
— podjetje je izplačalo	19.493,20	3.918,55	23.411,75 din
— socialno zavarovanje	657,20	11.366,90	12.024,10 din
S k u p a j :	20.150,40	15.285,45	35.435,85 din

Viri nesreč so bili naslednji:

— na delovnih strojih	1 oseba
— na napravah za meh. prenos energije	2 osebi
— na prometnih sredstvih (interni transport)	7 oseb
— z ročnim orodjem	5 oseb
— z raznim materialom	1 oseba
— z železom in strojnimi deli pri montaži	6 oseb
— z neobdelanim lesom (deske, zaboji, košare)	2 osebi
— s snovmi v tekočem stanju (kisline, luži)	2 osebi
— na delovnih potih, stopnicah, prehodih	2 osebi
— na delovnih mestih (odrih, lestvah)	1 oseba
— na poti na delo in z dela	6 oseb
S k u p a j :	42 oseb

Vzroki nesreč so bili naslednji:

— popravilo strojev in naprav	2 osebi
— poškodovano orodje	1 oseba
— nezadostno vzdrževanje delovnih prostorov	2 osebi
— prenatrpanosti strojnega parka	2 osebi
— neurejen interni transport	1 oseba
— pomanjkanje varnostnih naprav oz. okvare	1 oseba
— nepredvidnosti delavcev pri delu	14 oseb
— nezadostna poučenost na delovnem mestu	6 oseb
— kršenje delovne discipline	1 oseba
— psihične neuravnovešenosti delavca	1 oseba
— akutne ali kronične bolezni	4 osebe
— osebni odnosi delavca do dela	1 oseba
— na poti na delo in z dela	6 oseb
S k u p a j :	42 oseb

Prikazani podatki nam povedo, da so najpogostejši viri nesreč pri delu na delovnih strojih (8 nesreč), sledijo jim poškodbe na prometnih sredstvih (7 nesreč), na tretjem mestu so poškodbe z železom, stroji in strojnimi deli pri montaži (6 nesreč) itd.

Pri vzrokih nesreč so še vedno na prvem mestu zaradi nepredvidnosti pri delu (14 nesreč), na drugem mestu pa nezadostna poučenost na delovnem mestu.

V prvem polletju 1972 je zabeležen določen procent znižanja nesreč pri delu, saj znaša na 100 zaposlenih oseb za 1,52, izpad delovnih dni pa za 7,17 % manj napram istemu obdobju lanskega leta. Ti pokazatelji so sicer v mejah republiškega povprečja glede nesreč pri delu v tekstilni industriji, vendar pa nas ti podatki ne smejo zadovoljiti. Nasprotno, v bodoče bomo morali še bolj kot doslej polagati vso pozornost, da bomo nesreče pri delu še bolj znižali, kar je dolžnost slehernega člana kolektiva. Predvsem je potrebno, da se strogo upošteva predpise varstva pri delu, z vso pazljivostjo opravljati svoje delo in uporabljati zaščitna sredstva, ki so predpisana.

Od vzrokov poškodb je na prvem mestu nepredvidnost delavca pri delu, kar verjetno ni vzrok samo v neupoštevanju varnostnih predpisov in neopozarjanja predpostavljanih na pomanjkljivosti, temveč tudi premajhno zanimanje predpostavljenih za delavca (nezadostno poučevanje delavcev o vseh nevarnostih, ki mu pretijo na delovnem mestu).

Poškodbe zahtevajo precejšnja finančna sredstva, obenem pa zapuščajo poškodovancem tudi zdravstvene posledice, zato je nujno, da še bolj kot doslej posvečamo varnosti pri delu vso skrb in vlagamo nove napore, da se bo število nesreč še bolj znižalo.

I. Alič

Splošni problemi alkoholizma na Slovenskem

OSNOVNI PROBLEMI

Čeprav Svetovna zdravstvena organizacija šteje alkoholizem za enega največjih problemov socialne medicine in je tudi pri nas med najhujšimi, če že ne najboljše socialno-zdravstveni problem, je tako v študiju medicine kot na splošno to področje zelo zapostavljeno. Vsi mi, ki se redno srečujemo s to problematiko ugotavljamo, da smo nepripravljeni in na vsakem koraku spoznavamo neizmerno trpljenje, ki ga povzroča alkohol. Prisiljeni smo, da se začnemo ukvarjati z alkoholiki in hitro spoznavamo, da problemu nismo kos, kar ima za posledico nihilističen odnos do možnosti zdravljenja alkoholnega bolnika. Pri tem pa se lahko vprašamo, kaj počno šele tisti, ki o tej bolezni ne vedo niti toliko kot mi in z nepravilnim ravnanjem enostavno, podzavestno »porivajo« alkoholiku kozarec v roke.

Da bi vsem nam nekoliko osvetljila ta problem in pomagala pri učinkovitejšem zdravljenju in rehabilitaciji alkoholikov, bom v seriji člankov prikazala raznovrstne terapevtske dejavnosti, s katerimi zdravijo alkoholike tako na oddelku za zdravljenje alkoholikov Škofljica, na dispanzerju ter v klubih zdravljenih alkoholikov. To je predvsem potrebno zato, ker tudi v našem podjetju obstaja skupina zdravljenih alkoholikov in moramo biti vsi, ne samo peščica zainteresiranih, seznanjenih o tem problemu.

Pri preprečevanju alkoholizma ter pri zdravljenju in rehabilitaciji alkoholikov se srečujemo s številnimi težavami. Opisala bom najvažnejše:

1. Kako nudimo učinkovito pomoč velikemu številu alkoholikov, ki iščejo pomoč?

2. Kako in kje začeti obravnavati tiste alkoholike, ki povzročajo hude neprilike v družini in širšem okolju, a se ne želijo zdraviti ali pa zdravljenje odklanjajo?

3. Kako doseči trajno abstinenco pri alkoholiku, ki se je začel zdraviti?

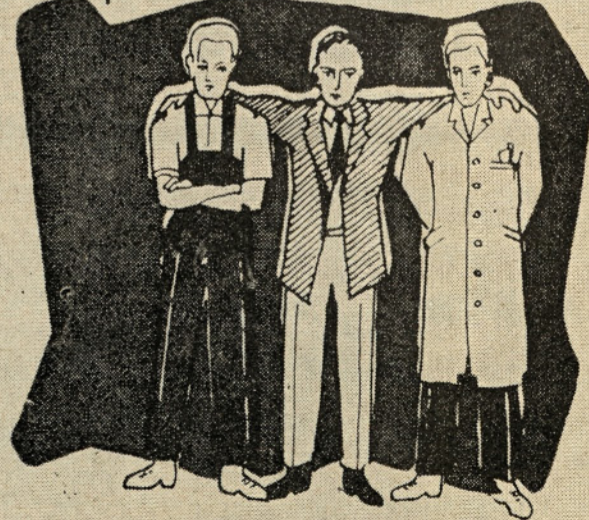
4. Kako zajeti naraščanje števila alkoholikov in preprečevati alkoholizem, ki se vedno bolj širi?

Računajo, da je v Jugoslaviji okrog 900 000 alkoholikov. Na Slovenijo bi jih odpadlo okrog 80 000. Poprečno se računa, da je nad 15 % vseh odraslih moških za alkoholizem. Naslednjih 15 % odraslih moških pa pije alkoholne pijače čezmerno in predstavlja potencialno vrednost, da bi se pri njih utegnili razviti bolezen — alkoholizem.

Prav zaradi velikega števila alkoholikov in vseh njegovih posledic bi se morali z njim ukvarjati sleherni zdravnik, medicinske sestre, socialni delavci, delovni terapevti, sociologi, pravniki, pedagogi itd. Vendar izkušnje kažejo, da je treba v terapevtsko skupino vključiti kot terapevte tudi

(Nadaljevanje na 4. strani)

VARNOST
posameznika

je **VARNOST**
vseh

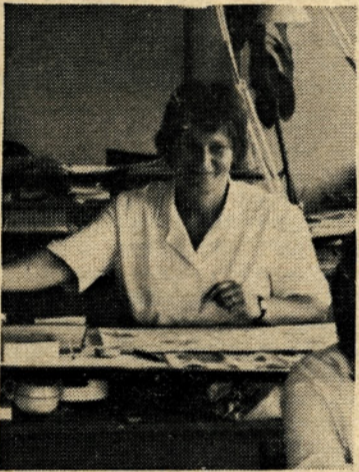
Člani kolektiva v Novigradu

Tokrat smo se namenili povprašati člane kolektiva, kako so se letos počutili na dopustu v Novigradu. Lani se je večina dopustnikov pritoževala največ zaradi šotorštev, ki so napolnili počitniški dom do zadnjega prostorčka. Podjetje oziroma samoupravni organi so za letošnje leto prepovedali postavljanje šotorov, poleg tega pa so bili sprejeti še nekateri dodatni ukrepi, o katerih smo že pisali spomladi. Kako je to vplivalo na letošnjo sezono, oziroma kako so se letos počutili dopustniki v Novigradu, pa naj vam povedo sami:

MARIČKA RAKOVEC, risarski atelje:

Z družino sem letovala teden dni v mesecu juliju. V Novigradu sem bila že večkrat in lahko rečem, da sem bila tudi letos zadovoljna. Postrežba in hrana je bila zadovoljiva. Mogoče bi pripomnila le to, seveda če bi se dalo urediti, da bi za otroke pripravljali lažje večerje, n. pr. mlečne hrane. Včasih so bile večerje za otroke pretežke za njihove želodčke.

Verjetno bi se mnogi strinjali oziroma želeli, da bi vsaj enkrat na te den organizirali kakšno zabavo s plesom. Večeri so v Novigradu pustili in dolgočasni.

Marička Rakovec

Naselje v Novigradu je res eno izmed najlepših, najsi bo to glede hišic, restavracije ali zunanosti. V jedilnici me motijo nepopravljene mize. Mislim, da bi ljudje potem bolj pazili pri jedi, kljub

temu da obeduje več izmen. Namizni prtji ne bi za nas predstavljali velikega izdatka, saj bi jih lahko izdelali doma.

PAVLA HUDOBIVNIK, vratarica:

V Novigradu sem z družino letovala od 18. do 25. julija. Na splošno sem bila zadovoljna, vseeno pa mi je bilo bolj všeč pred dvema leti, ko sem zadnjikrat letovala. Vsega skupaj sem bila namreč že petkrat v Novigradu. Motili so me enolični zajtrki (maslo in marmelada), česar se vsak dan zares naveličam. Ob vročini se maslo kaj hitro stopi in dobi neprijeten priokus.

Vreme nam je bilo naklonjeno, le ponoči je kdaj pa kdaj deževalo. Imeli smo tudi precej glasne sosede, ki so nas včasih zbudile že ob pol šestih zjutraj.

NADA PODGORSEK, predilnica I:

»V Novigradu sem letovala letos že sedmič po vrsti. Kot vsa leta nazaj, sem bila tudi tokrat zado-

voljna z dopustom. Glede hrane in postrežbe sem bila zelo zadovoljna. Napram lanskem letu se mi je zdelo letos prav čudovito, to pa zaradi tega, ker ni bilo nobenih šotorov. Lansko leto zvečer pravzaprav nisi smel stopiti iz hišice, ne da bi se spotaknil ob šotorske vrvi. Tudi v jedilnici je zaradi tega manjši naval in smo bili vsak dan hitro postreženi. Nekateri dopustniki so govorili, da letos šotorov ni več zato, ker je drug upravnik doma, kar pa seveda ni res. Na dopustu sem bila 14 dni. Dvakrat na teden smo imeli zvečer zabavo s plesom in piknikom, tako da smo se prav odlično zabavali.

Hrane je bilo dovolj, večerje so se mi zdele precej boljše in pestrejšje od lani, v bifeju pa je napram drugim lokalom neverjetno poceni tudi pijača.

ANČKA OMAN, telefonistka:

»Z družino sem letovala od 4.—11. julija v Novigradu. V naš dom

Ančka Oman, telefonistka

hodim skoraj vsako leto na dopust in sem bila tudi tokrat zadovoljna. Hrana in postrežba se mi je zdelo v redu. Sicer sem slišala nekatere dopustnike, da so se pritoževali, ker je bila v tem času na jedilniku le enkrat goveja ju-

ha, toda mene ni motilo. Večina pa se je pritoževala zaradi enoličnih zajtrkov, katerim se tudi sama pridružujem. Vsa leta nazaj so bili zajtrki pestrejši, ne razumem, zakaj so letos uvedli to spremembo.

Družbeni plan razvoja občine Kranj v letih 1971—75

Predlog plana predvideva, da bo občina imela v letu 1975 nekaj preko 60.000 prebivalcev in da bo 53% od njih živelo na področju mesta. Glede na potrebno število delavcev in naravni prirast se računa, da bo takrat primanjkovalo okrog 2.100 delavcev. Kolikor gospodarske organizacije ne bodo uspeli nadomestiti tega primanjkljaja z avtomatizacijo in drugimi ukrepi, bodo morale zagotoviti tudi vse pogoje za priselitve teh delavcev.

Družbeni proizvod celotnega gospodarstva občine bo v tem obdobju naraščal povprečno na leto za 17,2%, narodni dohodek pa za 16,3% pri 16,1% naraščanju celotnega dohodka. Iz navedenih podatkov je očitna počasnejša rast amortizacije (letna stopnja 22,8%), dočim bi se dohodek povečeval letno za 17,1%. Delež zasebnega sektorja bo znašal v družbenem proizvodu le še 5,5%, od tega nad polovico v kmetijstvu.

Na osnovi teh predpostavk bo znašal povprečni narodni dohodek

na prebivalca leta 1975 okrog 28.000 din oziroma 1.700 dolarjev.

Pri delitvi dohodka je planirana izredno hitra rast skladov (letna stopnja 22,1%) ob veliko bolj umirjeni rasti sredstev za osebne dohodke (letna stopnja 16,00%).

Podjetja predvidevajo, da bodo v letih 1971—1975 investirala 3.554 milijonov din, od tega 61% v osnovna sredstva, 25,6% v obratna sredstva, ostanek pa v druge naložbe. Od skupnih investicij bodo podjetja pokrivala 62,3% z lastnimi viri. V strukturi vlaganj v osnovna sredstva naj bi se povečal samo delež industrije (od 53,1% v letih 1966—70 na 65,8% v letih 1971—75).

Ker je industrija za gospodarstvo občine odločilnega pomena, saj ustvarja nad 60% družbenega proizvoda, je seveda tudi celotni razvoj v veliki meri odvisen od razvoja industrije. Podjetja te panoge bodo hitreje širila in dopolnjevala svojo proizvodnjo kot ostalo gospodarstvo. V ta namen bo družba skrbela za odpiranje prostorskih možnosti za novo in-

dustrijo in vodila politiko pospeševanja določenih strok na območju občine.

Celotni dohodek industrije bo rasel po povprečni letni stopnji 18,1%, pri čemer se večina podjetij giblje v mejah od 2,9% do 15%, medtem ko predvideva Savva letno stopnjo rasti 15,8%, Iskra pa celo 27%. Zaradi tega se bo delež teh dveh podjetij v celotnem dohodku gospodarstva povečal od 55% na skoraj 64%.

Velik razvoj predvidevajo poleg navedenih še podjetja Exoterm z 2,4 krat večjo proizvodnjo, Gorenjski tisk z 1,7 krat in IBI z 1,6 krat večjo proizvodnjo.

Hitreje od obsega proizvodnje bo naraščal izvoz in sicer s povprečno letno stopnjo 20,1%, tako da bo leta 1975 dosegel vrednost 46,6 milijonov dolarjev.

Število zaposlenih v industriji se bo na leto povečalo povprečno za 3,8%, pri tem pa se bo izboljševala izobrazbena raven.

Industrijska podjetja računajo s povečevanjem akumulacije v strukturi delitve dohodka po povprečni letni stopnji 6,1% ter s povečevanjem osebnih dohodkov po stopnji 13,8% in družbenega proizvoda po stopnji 16,3% na zaposlenega.

V obravnavanem obdobju planira industrija investicije v osnovna sredstva v višini 1.224 milijona na sredstva v višini 1.224 milijonov din, za obratna sredstva pa 523 milijonov din. Podjetja bodo pokrila 38,5% vseh naložb z lastnimi sredstvi.

Predlog plana poudarja zahtevo, da bo morala industrija v tem času urediti čistilne naprave.

Sodeluj v Tekstilcu!

Kako sem preživel dopust

Letos sem se odločil, da bom dopust preživel pod platneno streho šotora, bolj na jugu Dalmacije. Izbral sem Sukošane blizu Zadra.

Priprave za odhod so se začele že nekaj dni prej. Pregledati je bilo potrebno platneno streho (šotor), pripraviti blazine za spanje, in še vse ostalo, kar je potrebno za življenje v naravi.

Avtomobil je bil napolnjen do zadnjega možnega prostora za prtljago, s seboj pa smo imeli vse od igle do sekire. Odločil sem se, da bom potoval ponoči, ker je na cesti manjši promet. Od doma smo z družino startali ob 3. uri ponoči. Lilo je kot iz škafa, vmes pa treskalo in grmelno kot za stavo. Ko sem vozil skozi Vrhniko, sem mislil, da sem že na morju, saj je bila cesta zalita čez in čez z vodo. Od Postojne dalje smo nadaljevali vožnjo proti Reki. Cesta je bila tako slaba, da sem imel občutek kot da se mi bo vsak čas razletel avto. Skozi Reko smo prišli brez težav, čeprav me je skrbelo. Promet je sedaj v tem mestu nekoliko bolj urejen kot pred leti. Od Reke naprej nas je pot vodila ob Jadranskem morju mimo Bakarol, Bakarja, Kraljevice in vse naprej do Crikvenice, ki nas je pričakala z obcestnimi panoji, ki vabijo turiste v hotele, ki pa za moj žep niso bili zanimivi.

Vožnja od Reke pa do Zadra je precej zanimiva, pa tudi polna raznih nevarnosti. Cesta je speljana ob obali pod gorskim masivom Velebitom. Tu mora biti voznik skrajno previden, saj se mimogrede lahko znajdeš bodisi v skalah, bodisi v morju. Na poti sem videl nekaj težkih prometnih nesreč. Tukaj so pogosti tudi močni sunki vetra, kar je lahko včasih tudi za izkušenega voznika usodno.

Kakor nas je ob odhodu spremlilo na pot grdo vreme, tako nas je sprejela Dalmacija s svojim lepim in sončnim vremenom. Bili smo iskreno veseli sonca in čistega morja, saj smo prihajali iz deževne Gorenjske, ki je bila v juliju kar hladna in čemerna.

Ustavili smo se malo pred Sukošani v nekem privatnem kampu. Teh je v Dalmaciji veliko, imajo pa to pomanjkljivost, da ni povsod vode. Po vodo smo hodili v bližnje naselje. Lastnik kampa je vsako jutro čistil okolje, zvečer pa je pobiral denar za kampiranje in to 10 dinarjev na dan. Veliko je godrnjal in tarnal, kakšen revež je. Nisem vedel, ali bi se mu smejal ali ga tolažil, saj je »revež« vsak dan dobil za kampiranje od 400 do 500 dinarjev, vendar pa je kljub temu še vedno rad videl, če mu je kdo primaknil še kaj zraven.

Prejetega denarja ni blokiral in ko smo ga poprašali zakaj ne, nam je povedal, da raje plača kazen, kot pa plača davek, ker je kazen v vsakem primeru nižja. Pameten možakar, kaj!

Šotor sem imel postavljen čisto blizu morja, pod figovim drevostom, ki nam je čez dan nudilo prijetno senco. Utrujen od vožnje sem se najprej nekaj ur naspal, zbudil pa sem se spočit in lačen. Čakala me je že večerja in pa pristna dalmatinska črnina, katero sem izpil na mah dva dečka.

V kampu je bilo vsak dan zanimivo. Najbolj posrečeni so se mi zdeli Angleži. Ti so se v kampu ustavili, razložili stvari, skuhalo večerjo, po večerji pospravili in nadaljevali pot. V kampu sta bili tudi dve Francozinji, ki sta prišli na dopust s sponženim avtomobilom Fiat 500. Verjetno sta bili bolj slabo pri denarju, kajti prodajali sta star baterijski gramofon za 500 dinarjev. Z njim sta hodili od šotora do šotora ter vedno znova navijali eno in isto ploščo, s katero sta hoteli dokazati, kako kvaliteten je njun gramofon. Ni jima ga uspelo prodati, saj je bila postavljena cena vsekakor previsoka, ljudje pa so jima le pritaknili vzdevek »francoski dju-box« ali »leteče francoske muzikantariče«. Koliko smeha in zabave smo imeli na njun račun, vendar Francozinji nista bili jezni na nas, ker se pač nismo razumeli.

V južno dalmacijo zaide bolj malo Gorenjcev. Izgleda, da so bolj navajeni Istre in severnejših krajev Jadranskega morja. Kdor pa enkrat okusi južno Dalmacijo, pa se

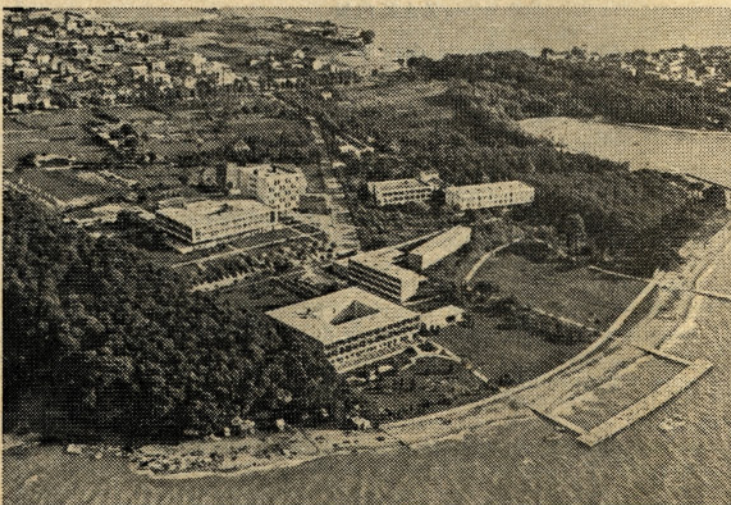
ponavadi ponovno odloči zanjo. Rad bi pripomnil, da je povsem drugačna klima, pa tudi sonca je več. Domačini so mi povedali, da sadijo krompir dvakrat letno, pa tudi druge kulture. Edina težava za te kraje je pitna voda. Sicer je ne manjka, toda za nas, ki smo vajeni po naše odpirati pipe, jo je premalo.

Nekaj posebnega je v Zadru tržnica. Le-ta je dosebedno natrpana s sadjem in zelenjavo. Prodajajo pa tudi razne spominke, ki so izdelek domače obrti, preproge, okrašene z narodnimi motivi idr. Zadar je bil pred vojno italijanski in še danes obstojajo razne utrdbe iz tistih časov. Domačini v teh utrdbah vzrejajo piščance, ki gredo v turistični sezoni dobro v

promet. Morje je v teh krajih veliko bolj čisto in tudi topleje. Na plažah je vedno dovolj prostora, ker so prostrane. Posebnost za Dalmacijo so njeni prekrasni otoki, na katerih pridelujejo odlično črnino in fige.

Dopust nam je kar prehitro minil in pripraviti smo se morali za povratek. Splet smo napolnili od znancev, s katerimi smo se spoznali na dopustu. Vračali smo se po isti poti kot smo prišli. Domov smo se vozili sedem ur. Kranj nas je spet pričakal z dežjem, vendar smo ga bili kljub temu veseli, ko smo prišli spet domov in zadihali sveži gorenjski zrak.

M. K.

Zadarske plaže

Predstavljamo vam

ELICA ZORMAN sprejema prijave za letovanje v naših počitniških domovih v Novigradu, Bohinj in na Kravcu. Pravzaprav Elice ne bi bilo potrebno posebej predstavljati, saj jo večina članov kolektiva že dobro pozna, ker to delo opravlja že več let. Prav težko sem jo našla za kratek pomenek, saj pri tem delu praktično nima nobene proste minute. Sezona je še vedno v polnem tempu in neprestano hodijo ljudje po bloke in napotnice za letovanje, poleg tega pa kar naprej brni telefon. Takole mi je pripovedovala o svojem delu:

KAKO JE BILO PRI VPISOVANJU ZA LETOSNJE DOPUSTE?

»Prve dni je bilo pač najhuje. Način vpisovanja, kakršnega imamo sedaj, se mi zdi pravičen, namreč člani kolektiva dobijo zaporedno številko, s katero potem pridejo na vrsto. To velja predvsem seveda za Novigrad, katerega smo v glavni sezoni zasedli iz-

za hrano in pa dvigovanje napotnic. Ob četrtkih sem zaradi tega v obratu II, ostale dneve pa v obratu I. Kljub temu, da imamo za sprejem strank določene uradne ure, nekateri člani kolektiva tega ne upoštevajo. Izdaja napotnic in blokov za letovanje namreč ni moje edino delo.

Dnevno imam opravka z večjimi vsotami denarja, katerega vplačujejo člani kolektiva za letovanje. Pri obračunu moram biti zelo pazljiva da ne pride do pomote. Marsikdaj slišim kakšno pikro na ta račun, namreč da sem pri obračunu počasna, kar se mi največkrat zgodi v obratu II. Toda kaj hočem! Menj je v večje zadovoljstvo, ko ugotovim, da je blagajna v redu.

Kljub temu, da me včasih kaj razjezi oziroma razžalosti, pa svoje delo rada opravljam. Prizadevam si, da članom kolektiva po najboljših močeh ustrezem, saj sem potem tudi sama zadovoljna. To delo imam rada tudi zaradi tega, ker mi tako hitro mine čas.

Potrebe po stanovanjih do leta 1975

V Tekstilindusu smo že dvakrat pisali o reševanju stanovanjske problematike v podjetju, o čemer je bila jeseni leta 1971 izdelana tudi analiza. Tako smo vas seznanili s tem, koliko sredstev je naše podjetje porabilo za izgradnjo stanovanj v navedenem obdobju ter način reševanja stanovanjske problematike.

V tej in naslednji številki pa bomo člani kolektiva seznanili o sedanjih in bodočih potrebah po stanovanjih in kreditih za individualno gradnjo, oziroma, koliko sredstev bi moralo imeti podjetje v obdobju do leta 1975, da bi lahko rešili stanovanjske potrebe, ki so pri nas že prisotne oziroma registrirane in ki se bodo predvi-

doma še pojavile do leta 1975. V naslednjih tabelah si lahko ogledate število prosilcev po letih in načinu reševanja stanovanjskega problema ter potrebna sredstva po sedanjih ocenah za rešitev navedenih prosilcev.

Številke v tabelah nam že same povedo dovolj. Lahko trdimo, da so za naše podjetje neuresničljive, če ne bomo iskali možnosti za pridobitev dodatnih sredstev, to je kreditov pri banki in prispevkov oziroma lastne udeležbe posameznih prosilcev za stanovanje pri nakupu stanovanj. Do navedenih števil smo prišli na ta način, da smo najprej analizirali stanje sedanjih prosilcev in na osnovi letnega prihajanja prošelj za

družinsko stanovanje ali kredit za individualno gradnjo ocenili, koliko prošelj bo prispelo v naslednjih letih do leta 1975.

Tabell sta medsebojno povezani in je iz končnih števil razvidno, da bomo potrebovali za rešitev 437 prosilcev skupaj 43,506.000 dinarjev finančnih sredstev, to je skoraj milijardo starih dinarjev letno. Logično je, da naše podjetje ob sedanjih situaciji tega ne bo zmoglo v tako kratkem obdobju. Stanovanjska problematika bo še vedno prisotna, čeprav se govori in poudarja, da jo je potrebno omiliti v teku petih let in v 10-letnem obdobju spraviti na minimum.

H. Francelj

III. STRUKTURA ISKANIH STANOVANJ PO VELIKOSTI IN NAČIN FINANCIERANJA

Leto	Vrsta stanovanja	Način reševanja stanovanjskih vprašanj, oziroma potrebe				
		stanovanjska pravica	kredit za ind. gradnjo	odkup etaž. last.	zamenjave	skupno
1971	garsonjera	—	—	8	—	8
	enosobno	3	—	8	1	12
	dvosobno	—	—	21	2	23
	3 in več s.	1	105	57	11	174
1972	garsonjera	—	—	2	—	2
	enosobno	4	—	3	—	7
	dvosobno	4	—	4	—	8
	3 in več s.	2	30	6	—	38
1973	garsonjera	—	—	2	—	2
	enosobno	4	—	3	—	7
	dvosobno	4	—	4	—	8
	3 in več s.	2	30	6	—	38
1974	garsonjera	—	—	2	—	2
	enosobno	4	—	3	—	7
	dvosobno	4	—	4	—	8
	3 in več s.	2	30	6	—	38
1975	garsonjera	—	—	2	—	2
	enosobno	4	—	3	—	7
	dvosobno	4	—	4	—	8
	3 in več s.	2	30	6	—	38
	Skupno	44	225	154	14	437

Opomba: Prošnje za zamenjavo, ki bi eventualno prispele v naslednjih 4 letih nismo upoštevali, ker te rjemo kombinirano s prosilci, ki ne morejo prispevati lastna sredstva za rešitev stanovanjskega problema.

IV. POTREBNA SREDSTVA ZA POSAMEZNE NAČINE REŠEVANJA STANOVANJSKIH VPRAŠANJ

Leto	vrsta stanovanja	stanovanjska pravica	kredit za ind. gradnjo	odkup etaž. last.	zamenjave	skupno
1971	garsonjera	—	—	660.000	—	660.000
	enosobna	396.000	—	1.056.000	132.000	1.584.000
	dvosobna	—	—	3.465.000	330.000	3.795.000
	3 in več sobna	231.000	2.100.000	13.167.000	2.541.000	18.039.000
1972	garsonjera	—	—	165.000	—	165.000
	enosobna	528.000	—	396.000	—	924.000
	dvosobna	660.000	—	660.000	—	1.320.000
	3 in več sobna	462.000	600.000	1.386.000	—	2.448.000
1973	garsonjera	—	—	165.000	—	165.000
	enosobna	528.000	—	396.000	—	924.000
	dvosobna	660.000	—	660.000	—	1.320.000
	3 in več sobna	462.000	600.000	1.386.000	—	2.448.000
1974	garsonjera	—	—	165.000	—	165.000
	enosobna	528.000	—	396.000	—	924.000
	dvosobna	660.000	—	660.000	—	1.320.000
	3 in več sobna	462.000	600.000	1.386.000	—	2.448.000
1975	garsonjera	—	—	165.000	—	165.000
	enosobna	528.000	—	396.000	—	924.000
	dvosobna	660.000	—	660.000	—	1.320.000
	3 in več sobna	462.000	600.000	1.386.000	—	2.448.000
	Skupno	7,227.000	4,500.000	25,106.400	3,003.000	43,506.000

Problemi alkoholizma...

(Nadaljevanje z 2. strani)

zdravljene alkoholike. Leti so praktično edini, ki alkoholika resnično razumejo, kajti tudi sami so šli skozi vse grozote alkoholizma; sami so se med alkoholno boleznijo srečevali z nerazumevanjem svojcev, zdravstvene in socialne službe, predstojnikov v službi itd. — in se na koncu srečali z zdravljenimi alkoholiki, ki so jih razumeli in jim edini učinkovito pomagali.

Alkoholik je hud bolnik, suženj alkohola, ki mora piti zato, da lahko misli, dela in živi. Noben

alkoholik ne more pustiti alkohola brez ustrezne pomoči, to je zdravljenja. Iz tega sledi, da moramo alkoholike zdraviti, sicer so prepuščeni neizprosni propadu. Problem je v tem, kako začeti zdraviti veliko število alkoholikov. Obravnava posameznika rutinsko sploh ne pride v poštev iz naslednjih vzrokov:

a) malo številni terapevti (zdravniki, socialni delavci, medicinske sestre, psihologi) ne morejo biti z obravnavanjem posameznika kos velikemu številu alkoholikov. Edini možni izhod je v sku-

pinski obravnavi, ki sočasno zajame v zdravljenje neprimerno več alkoholikov kot individualna.

b) Izkušnje v svetu in pri nas govore, da obravnavanje posameznika daje najslabše rezultate. Osnova zdravljenja je v aktiviranju bolnika pri reševanju številnih problemov. Bolnik mora postati subjekt zdravljenja prevzgoje. V zdravljenju je treba vključiti svojce in delovno okolje. Vsega tega, posebno pa prevzgoje, praktično ni možno izvajati na individualni podlagi.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Elica Zorman na delovnem mestu

ključno le s člani kolektiva, tako da se v tem pogledu res ne moremo pritoževati. Kljub temu pa vseeno pride do kakšnih neprijetnosti, npr. že pri sami dodelitvi hišic. Kot veste, imamo nove in stare, zato so tudi različne cene. Vsekakor skušamo v vsem ustrezni članom kolektiva, toda še vedno se najdejo izjeme, ki godrnjajo oziroma niso zadovoljni. Ni bilo malo primerov, da so posamezniki zahtevali isto hišico, v kateri so letovali lansko leto, drugi je zahteval hišico, ki je odmaknjena od ceste v počitniškem naselju in podobno. Razumljivo je, da takim zahtevam ni lahko ugoditi. Druga stvar je nakup blokov

GLAVNA SEZONA SE BLIŽA H KONCU. KAKŠNA PA JE TRENUTNA ZASEDENOST V NOVIGRADU?

»Kapacitete so popolnoma zasedene do konca avgusta, pa vse tja do 15. septembra. Prav tako je bilo tekom glavne sezone, nekako od druge polovice junija dalje. Če bi se slučajno kdo odjavil, imam takoj dovolj novih interesentov. Prav te dni, ko je po dolgem dežju postalo spet vroče, moram neprestano zavračati interese, ker pač ni prostora.«

Elici sem se zahvalila za prijeten pomenek in se poslovila od nje, kajti stranke so že spet čakale in posloviti sva se morali.

R. S.

Nov zakon

Zvezna skupščina je na seji Zbora narodov dne 20. julija 1972 in na seji družbeno-političnega zbora dne 20. julija 1972 sprejela

ZAKON

o pogojih za prenehanje dela borcem narodnoosvobodilne vojne brez njihove privolitve

ki je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ, dne 27. julija in se glasi:

1. člen

Borcem narodnoosvobodilne vojne lahko po sklepu organizacije združenega dela brez njegove privolitve preneha delo v organizaciji združenega dela, ko dopolni pokojninsko dobo 40 let (moški) oziroma pokojninsko dobo 35 let (ženska).

V pokojninsko dobo iz prvega odstavka tega člena se enojno všteva obdobja posebne dobe, ki se po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju dvojno všteva v pokojninsko dobo.

2. člen

Ta zakon začne veljati dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.

Preprečevanje bolezni srca in ožilja

Ob prebiranju dosedanjih poglavij smo spoznali, da so obolenja srca in žilja najpogostejši vzroki smrti, pa tudi zgodnje invalidnosti v razvitih deželah. Raziskave Svetovne zdravstvene organizacije so pokazale, da umre v 22 deželah, kolikor so jih statistično zajeli, skoraj polovica prebivalstva zaradi bolezni, ki prizadenejo sistem krvnih obočil. V marsikateri zelo razviti državi pa je ta odstotek še višji. Še posebej pa zbuja skrb podatki iz iste statistike, ki kažejo, da umirajo za nekaterimi boleznimi krvnih obočil vedno mlajši ljudje, ki so navidez polni zdravja in na višku svojih ustvarjalnih sil. Omenjene ugotovitve so živ opomin za nas vse, ki živimo v današnjem času hitrega razvoja tehnike in industrializacije z docela spremenjenim načinom življenja in dela. Kot vse kaže, človeškemu organizmu zaradi pomanjkanja časa ni uspelo, da bi se prilagodil temu načinu življenja. Spomnimo se samo, da je minilo komaj dobrih sto let od »časa poštnih kočij«, ko je večina ljudi živela na deželi mirno naravno življenje; vse je potekalo mnogo počasneje, saj je peš hoja bila pravzaprav edino gibanje tedanjega časa. Danes pa, ko se pogovarjamo o popotovanjih na luno, danes, ko praktično ni več nobenih tehničnih težav pri osvajanju vesolja, danes ostaja v vrtincu dogajanj praktično neizpremenjen in zatorej za novi način slabo prilagojen — človek. Današnje življenje je polno poklicnih skrbi, boja za obstanek, prizadevanja za čim boljši položaj v potrošniški, pa tudi nepotrošniški družbi, vse polno je uničujočega tempa. Sodobni človek pozablja na pravila zdravega življenja, primanjkuje mu zadostnega odpočitka. Tako ni čudno, da se kažejo posledice stalne živčne napetosti tudi in predvsem na sistemu krvnih obočil, s čimer je pogojen nastanek povišanega krvnega pritiska, in se ob tem lahko sprožijo najrazličnejša organska obolenja kardiovaskular-

nega sistema. Spričo vseh teh ugotovitev in razmisljanj seveda se siehernemu izmed nas nehoje vsiljuje vprašanje, kaj lahko storimo oziroma ali lahko sploh kaj storimo, da preprečimo nastanek in razvoj bolezni srca in žilja. Odgovor je pritriljen; brez pretiranega strahu in prevelike pozornosti, ki sta bolj v škodo kakor v korist, moramo skrbno varovati naše srce, kakor delamo tudi z drugimi stvarmi, ki so nam pri srcu. Ob tej ugotovitvi nikakor ne želimo zamolčati dejstva, da je človek današnjega dne izpostavljen zelo številnim vplivom, ki kvarno delujejo na njegovo zdravje. Naloga vsakogar pa je, da se tem kvarnim vplivom aktivno postavi po robu in tako skrbi za ohranitev svojega zdravja in za izboljšanje svoje fizične in delovne zmogljivosti. Za takšno aktivnost posameznika niso potrebna nobena zdravila, ampak le volja do zdravja. Docela zgrešeno računa, kdor misli, da bo lahko potem, ko bo leta dolgo živel nezdravo ter prek vseh meja in zmogljivosti obremenjeval svoj organizem, neizbežne posledice popravil na zdravju tako, da bo nekaj časa užival zdravila. Dasiravno ima sodobna medicina na voljo številne medikamentozne in tudi kirurške načine za zdravljenje bolezni srca in žilja, še prav posebno na tem področju velja staro pravilo — boljše preprečevati kakor zdraviti. Pri tem mislim tako na preprečevanje recidiv revmatične vročice in posledične prizadetosti srca kot na odstranjevanje tistih dejavnikov, za katere vemo, da se z njihovo prisotnostjo povečuje verjetnost predčasnega obolenja za arteriosklerozo. Zdi se mi primerno, da na tem mestu ponovim ugotovitev, ki jo je pred leti zapisal znan nemški kardiolog — skrb za zdravje je moralna dolžnost vsakogar izmed nas; dolgujemo jo svojim najbližnjim, svoji družini, prijateljem, pa tudi skupnosti. Ob tem, ko velika večina prebivalcev naše domovine uživa zdravstveno varstvo v najširšem pomenu besede,

se pravi poleg zdravstvenega tudi invalidsko in starostno zavarovanje, obremenjuje sredstva skupnosti vsak, kdor predčasno zboli ali zaradi bolezni postane invalid. Samo če se vsak posameznik z vsemi močmi trudi za svoje zdravje, so opravičljivi tudi veliki materialni stroški za zdravstveno zavarovanje.

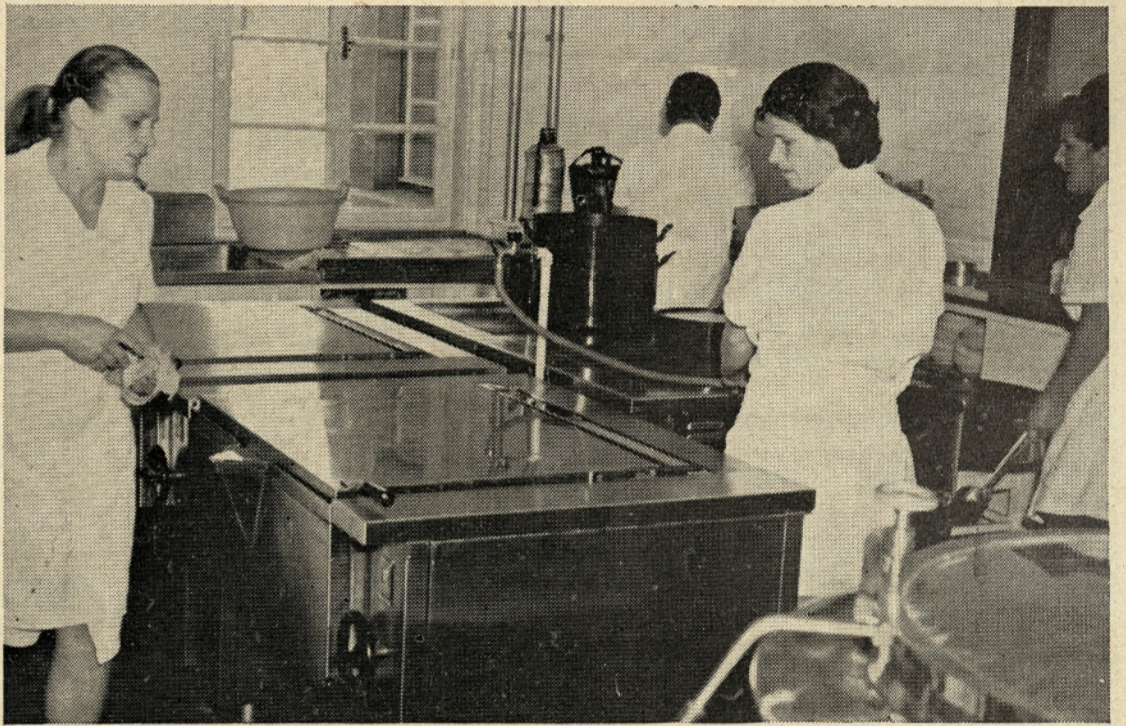
Se po drugi veliki vojni so bila obolenja srčnih zaklopk, tako imenovane pridobljene srčne hibe, na prvem mestu med boleznimi srca in žilja. Srčne hibe so posledica revmatične vročice, za katero praviloma obole otroci in mladostniki. Obolenje povzroča infekcija s hemolitičnim streptokokom, t. j. posebno bakterijo

kroglaste oblike, ki se pojavlja v obliki veržic. Streptokok najdemo pri obolenjih v ustni votlini oziroma v grlu. Vsako vnetje grla, vsaka angina pomeni torej nevarnost revmatične vročice, ki v velikem odstotku zapusti prizadetost srčnih zaklopk. Isto velja za gnilo zobovje, še prav posebej, če so prizadete zobne korenine. Zatorej bomo v mladih letih preprečevali obolenja srčne mišice in srčnih zaklopk z dnevno nego zob in z rednimi zobozdravniškimi pregledi dvakrat letno, po potrebi seveda tudi večkrat. Ob znanih vnetja v grlu pa bomo bolnika spravili v posteljo in poklicali zdravnika, čeprav bo otrok na ta način za dalj časa zamudil

šolski pouk. Zdravnik bo obolelega po potrebi zdravil s penicilinom, ki je kljub svoji dolgotrajni uporabi nadvse uspešno zdravilo proti hemolitičnemu streptokoku. Ta bakterija do danes na vso srečo še ni razvila odpornosti proti učinkovanju penicilina. Vsi tisti, ki so preboleli revmatično vročico, pa morajo redno vsak dan jemati penicilin po zdravnikovem nasvetu, saj je to edini način, da preprečijo ponovitev, ki je prav značilna za to bolezen.

Ce prebiramo statistike zadnjih dveh desetletij o vzrokih obolenj srca in žilja, zlahka spoznamo, da se je v razvitih deželah bistveno spremenilo razmerje med posameznimi obolenji srca. Vedno manj je bolnikov s pridobljenimi srčnimi hibami, zato pa izredno hitro raste število bolnikov, katerih srčna obolenja so posledica arterio-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Preurejena kuhinja v obratu I

Kdaj se bomo upokojili

V Uradnem listu SFRJ z dne 6. julija 1972 je bil objavljen ZAKON O TEMELJNIH PRAVICAH IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA.

Zaradi vse večjih sprememb v delovnih razmerjih, medsebojnih odnosih, sprememb tehnoloških postopkov v industriji, decentralizaciji in prenosu vse večjih kompetenc na republike, je bil sprejet nov Zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ker ta zakon neposredno prizadene vsakogar izmed nas, smo se odločili, da ga objavimo v našem glasilu in sicer v nadaljevanjih. Pripominjamo, da je zvezni Zakon samo okvir. Vse potrebne potankosti in dokončne določbe pa bodo sprejele republike za svoje področje in jih prilagodile svojim specifičnim potrebam. Tudi o tem bomo pravočasno obvestili člane našega kolektiva.

Zakon

o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja

I. TEMELJNE PRAVICE

1. člen

S pokojninskim in invalidskim zavarovanjem delavci (v nadaljnjem besedilu: zavarovanci) obvezno zavarujejo sebe in svoje družinske člane, da si zagotovijo socialno varnost.

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavljajo zavarovanci po načelih vzajemnosti in solidarnosti; v samoupravnih interesnih skupnostih pokojninskega in invalidskega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: skupnosti).

2. člen

Temeljne pravice iz pokojninskega zavarovanja so potem zakonu:

pravica do starostne pokojnine — za primer starosti; pravica do invalidske pokojnine in pravica do poklicne rehabilitacije in zaposlitve z ustreznimi denarnimi nado-

metstili — za primer zmanjšane ali izgubljene delovne zmogljivosti (invalidnosti); pravica do denarnega nadomestila — za primer telesne okvare; pravica do družinske pokojnine — za primer zavarovančeve smrti.

3. člen

Temeljne pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja izvirajo iz delovnega prispevka, ki ga zavarovanec ustvari s skupnim tekočim in minulim delom, in se določajo na njegovi podlagi.

Delovni prispevek, ustvarjen z minulim delom, ima poseben vpliv na način izračunavanja pokojninske osnove, odmerjanja pokojnine in usklajevanja pokojnine z ekonomskimi gibanji ter na zagotavljanje sredstev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

4. člen

Sredstva, potrebna za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in

invalidskega zavarovanja, zagotavljajo:

— zavarovanci — s prispevkom iz osebne dohodka;

osebe, ki opravljajo dejavnost s samostojnim osebnim delom in druge osebe za delavce, ki so pri njih zaposleni (v nadaljnjem besedilu: delodajalci) — iz svojih sredstev;

temeljne in druge organizacije združenega dela, državni organi, zadrage, družbene in druge organizacije (v nadaljnjem besedilu: organizacije) — za namene, ki so določeni v skladu z zakonom.

Sredstva, potrebna za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevajo tudi družbeno-politične skupnosti skladno z zakonom.

5. člen

Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja urejajo zavarovanci in upokojenci samostojno v svoji skupnosti.

Skupne interese glede urejanja pravic in izvajanja zavarovanja uresničujejo skupnosti s samoupravnim sporazumevanjem in s svojim združevanjem.

6. člen

Posamezna vprašanja v zvezi s pridobivanjem in določanjem pravic, ki jih predvideva ta zakon, so lahko urejena z družbenim dogovorom. Takšen družbeni dogovor je splošno obvezen.

Družbeni dogovor iz prvega odstavka tega člena sklenejo, če ni v tem zakonu za posamezna vprašanja določeno drugače, skupnosti in zveza sindikatov.

II. ZAVAROVANCI

7. člen

Po tem zakonu se obvezno zavarujejo:

delavci, zaposleni najmanj s polovico polnega delovnega časa;

člani predstavniških teles in njihovih organov s stalno funkcijo in izvoljene osebe s stalno funkcijo pri družbenih organizacijah, za-

družnih organizacijah, zbornicah ipd., če jim je to edini ali glavni poklic in če dobivajo za svoje delo stalno mesečno nagrado;

člani obrtnih in člani ribiških zadrug, ki jim je pridobitno delo v zadrugi edini ali glavni poklic;

delovni invalidi in vojaški invalidi, če so zaposleni primerno preostali delovni zmogljivosti;

jugoslovanski državljani v delovnem razmerju v tujini, če za ta čas niso obvezno zavarovani; pritujem nosilcu zavarovanja.

8. člen

Tujji državljani so zavarovani po tem členu, če so v Jugoslaviji:

zaposleni pri jugoslovanskih organizacijah ali delodajalcih;

v službi pri mednarodnih organizacijah ali ustanovah, pri tujih diplomatskih ali konzularnih predstavništvi ali v osebni službi pri tujih državljanih, ki uživajo diplomatsko imuniteto in je tako zavarovanje predvideno z mednarodno pogodbo.

III. PRIDOBITEV, ODMERA IN UŽIVANJE PRAVIC IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

1. Starostna pokojnina

9. člen

Pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec oziroma zavarovanka, ko dopolni starost 60 let oziroma 55 let in pokojninsko dobo 20 let.

Zavarovanec oziroma zavarovanka, ki nima dopolnjene pokojninske dobe 20 let, pridobi pravico do starostne pokojnine, ko dopolni starost 65 let oziroma 60 let in najmanj 15 let zavarovalne dobe, ob pogoju, da je del te dobe dopoljen v določenem razdobju. Z družbenim dogovorom se določi, kateri del zavarovalne dobe mora biti dopoljen, v katerem razdobju kot pogoj za pridobitev pravice (gostota zavarovalne dobe).

Zavarovanec oziroma zavarovanka, ki dopolni pokojninsko dobo 40 let oziroma 35 let, pridobi pravico do starostne pokojnine ne glede na svojo starost.

10. člen

Starostna pokojnina se odmerja od pokojninske osnove.

Pokojninska osnova je mesečno povprečje osebnih dohodkov, ki jih je zavarovanec dobil za svoje tekoče in minulo delo v zadnjih 10 letih zavarovanja pred uveljavitvijo pravice do pokojnine ali v katerihkoli zaporednih 10 letih zavarovanja po zavarovančevi izbiri. Z družbenim dogovorom je lahko določeno tudi drugo časovno obdobje, iz katerega se vzamejo osebni dohodki za izračun pokojninske osnove.

Za leto zavarovanja, iz katerega se vzamejo osebni dohodki za izračun pokojninske osnove (drugi odstavek) se vzame koledarsko leto, v katerem je dobil zavarovanec osebni dohodek oziroma nadomestilo osebnega dohodka najmanj za 6 mesecev zavarovalne dobe.

Osebni dohodki iz prejšnjih let zavarovanja se valorizirajo tako, da ustrezajo gibanju povprečja osebnih dohodkov na območju skupnosti, pri kateri se uveljavlja pravica do pokojnine. V družbenem dogovoru je določeno, iz katerega koledarskega leta se vzame povprečje osebnih dohodkov za valoriziranje osebnih dohodkov iz prejšnjih let.

11. člen

Pri izračunavanju pokojninske osnove se upoštevajo načela družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, s katerimi se usmerja delitev dohodka in osebnih dohodkov.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

